

Phuket with the new economic base. Under the National Economic and Social Development No. 1-11.

*Jarunee Khongkun*¹

Abstract

Phuket is an island and the surrounding sea. The terrain is not in contact with the mainland. Phuket but never neglected by the central government. Because Phuket is one of the central or provincial governments want to develop. Headway National No. 1-11 applies to Phuket. This study will collect data from the document. And interviews, which were selected combination of multiple samples in the area of Phuket. Then, the data were made. Analysis to illustrate the dynamics of Phuket. The data were presented before a descriptive analysis. The results of the study indicate that Phuket has developed infrastructure for public transportation hub via land, sea and air communication led to a tourist center in the south and Thailand.

Keyword: Phuket, The new economy National, Economic and Social Development Plan

¹ Ph.D., Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University.
jarunee_kk@outlook.co.th.

จังหวัดภูเก็ตกับบทบาทฐานเศรษฐกิจใหม่ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11

จารุณี คงกุล²

บทคัดย่อ

จังหวัดภูเก็ตมีลักษณะเป็นเกาะและมีทะเลล้อมรอบ ทั้งมีลักษณะภูมิประเทศที่ไม่ได้ติดต่อกับแผ่นดินใหญ่ แต่จังหวัดภูเก็ตไม่เคยถูกทอดทิ้งจากส่วนกลางหรือรัฐบาล เพราะจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดหนึ่งที่ส่วนกลางหรือรัฐบาลต้องการพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้า ทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาเรื่องจังหวัดภูเก็ตกับบทบาทฐานเศรษฐกิจใหม่ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับเปลี่ยนและการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดภูเก็ต เมื่อส่วนกลางหรือรัฐบาลนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11 มาใช้กับจังหวัดภูเก็ต การศึกษาครั้งนี้เป็นการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างผสมผสานกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างแบบหลายกลุ่มในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต จากนั้นจึงนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดภูเก็ต ก่อนนำข้อมูลมาเสนอแบบพรรณานาวิเคราะห์ ซึ่งผลการศึกษาทำให้ทราบว่า จังหวัดภูเก็ตมีการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน สาธารณูปการ และเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ การสื่อสาร จนนำมาสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางภาคใต้และประเทศไทย

คำสำคัญ: จังหวัดภูเก็ต ฐานเศรษฐกิจใหม่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต jarunee_kk@outlook.co.th.

บทนำ

ในอดีตจังหวัดภูเก็ตเปรียบเสมือนเมืองท่า เคยเป็นแหล่งของการเดินทางเข้ามาติดต่อของชาติตะวันตก ด้วยเหตุผลในการเข้ามาเพื่อการค้า การเดินเรือ และการเผยแผ่ศาสนา อีกทั้งการที่จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองแร่ดีบุกซึ่งเป็นทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติตะวันตก ยิ่งทำให้ชาวตะวันตกต้องการเดินทางเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น จนนำมาสู่การทำสนธิสัญญาเบาว์ริงระหว่างประเทศไทยกับประเทศอังกฤษใน พ.ศ.2398 การทำสนธิสัญญาครั้งนี้ส่งผลให้มีพ่อค้าชาวอังกฤษเดินทางเข้ามาจังหวัดภูเก็ตและประเทศไทยจำนวนมากจนการค้าเกิดการขยายตัว (ศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล และสุมาลี บำรุงสุข, 2555, น. 6-7) และยังพบว่า ได้มีชาวตะวันตกบางส่วนทำการค้าผ่านหัวเมืองมลายู ปีนัง และสิงคโปร์ นอกจากนั้นส่วนกลางหรือรัฐบาลของประเทศไทยยังต้องการให้ชาวตะวันตกเข้ามาดูแลกิจการเหมืองแร่ด้วย ประกอบกับการมีประกาศรับสมัครบุคคลในตำแหน่งผู้จัดการ หรือหัวหน้า³ เพื่อควบคุมและดูแลกิจการเหมืองแร่ เครื่องจักร และคุณภาพของแร่ดีบุก (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ, สัมภาษณ์, 14 สิงหาคม 2558) การเข้ามาของคนต่างถิ่น หรือชาวตะวันตกจึงทำให้คนในจังหวัดภูเก็ตมีโอกาสรื่นรู้วัฒนธรรมบริเวณคาบสมุทรหัวเมืองมลายูและวัฒนธรรมของชาวตะวันตก อันนำมาสู่การปรับเปลี่ยนการค้าให้เป็นการค้าภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม⁴ และสอดคล้องแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงต้องการให้ประเทศไทยมีการค้าแบบสากลหรือเศรษฐกิจแบบทุนนิยม หรือให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มพ่อค้าทั่วโลกมากขึ้น⁵ (เพ็ญศรี ดูก, 2527, น. 176-177) เมื่อเวลาผ่านไปแร่ดีบุกมีราคาตกต่ำ การเข้ามาของชาวตะวันตกจึงเริ่มปรับตัวจากที่เคยเข้ามาเพื่อทำเหมืองแร่สู่การลงทุนธุรกิจการท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร และบริษัททัวร์ หรือกล่าวได้ว่าส่งผลให้จังหวัดภูเก็ตได้ผ่นตัวจากเมืองอุตสาหกรรมเหมืองแร่ดีบุกสู่เมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย เหตุนี้ได้ทำให้ชาวตะวันตกเดินทางเข้ามาจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น และนำมาสู่การอยู่ร่วมกันระหว่างคนท้องถิ่นกับคนต่างถิ่น ทั้งยังทำให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมต่างถิ่นของผู้มาเยือน ด้วยเหตุผลนี้ทำให้เกิดการยอมรับและการให้

³ ชาวตะวันตกที่สมัครเป็นผู้ดูแลกิจการเหมืองแร่ เดิมทีเป็นนายทหารในประเทศตะวันตก

⁴ การให้อิสระแก่พ่อค้าหรือผู้สนใจทำการค้า

⁵ เดิมทีแล้วการค้าของประเทศไทยอยู่ภายใต้การควบคุมของพระมหากษัตริย์และขุนนางเป็นสำคัญ

ความสำคัญกับวัฒนธรรมต่างถิ่น จนวัฒนธรรมท้องถิ่นบางประการถูกกลืนกลายจนเริ่มหายไปจากท้องถิ่น

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษา จึงนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11 มาใช้ ประกอบการศึกษาเพื่อให้เห็นการพัฒนาประเทศและจังหวัดภูเก็ตในด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของส่วนกลางหรือรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก คือ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504 - 2509) รัฐบาลได้พัฒนาสาธารณูปโภค เช่น ถนน การขนส่งทางน้ำ ปรับปรุงท่าเรือ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 19) ขยายบริการด้านต่าง ๆ ขององค์การโทรศัพท์จากกรุงเทพฯ เข้าสู่จังหวัดภูเก็ต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 203) เหล่านี้จึงเป็นการนำร่องเพื่อส่งเสริมการคมนาคมการให้บริการโทรคมนาคม เพื่อเชื่อมโยงส่วนกลางกับจังหวัดต่าง ๆ ใน

ภาพที่ 1 การคมนาคมของจังหวัดภูเก็ตในอดีต

ภูมิภาคทั้งยังอำนวยความสะดวกในการสื่อสารให้ติดต่อถึงกันได้ง่ายขึ้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2510 - 2514) เป็นช่วงที่แร่ดีบุกในจังหวัดภูเก็ตได้รับความสนใจ เพราะเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นสินค้าออกและนำรายได้สู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงสนับสนุนการพัฒนาวิทยาการการทำเหมืองแร่ เพื่อให้ค้นพบและเปิดการทำเหมืองแร่บริเวณฝั่งทะเลในจังหวัดภูเก็ตและพังงา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 158) ให้มีการเดินเรือชายฝั่งทะเล ซึ่งรัฐบาลได้ปรับปรุงท่าเรือและขุดลอกร่องน้ำเดินเรือในจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้สามารถค้าขายบริเวณชายฝั่งและเข้าเทียบท่าได้สะดวก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 168) การสนับสนุนให้พัฒนาการขนส่งทางอากาศด้วยการปรับปรุงสนามบินพาณิชย์ในจังหวัดภูเก็ตให้มีพื้นที่ผิวคอนกรีตหรือแอสฟัลท์ให้เป็นมาตรฐานสากลและใช้งานได้ทุกฤดูกาล การสนับสนุนให้สร้างที่พักผู้โดยสารและหอบังคับการบินเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 176-178) การก่อสร้างทางหลวงจากกรุงเทพฯ ถึงภูเก็ต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 181) การขยายบริการโทรทัศนเพื่อตั้งสถานีโทรทัศน์ทั่วประเทศ การก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าดีเซลขนาด 10 เมกะวัตต์ในจังหวัดภูเก็ต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 194)

การพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 และ 2 ทำให้จังหวัดภูเก็ตมีการเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง และโทรคมนาคมอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตมีการเดินทางที่สะดวกและรวดเร็วขึ้น กล่าวคือ ในอดีตหากต้องเดินทางจากบริเวณท่าฉัตรไชยเข้าสู่ตัวเมืองจังหวัดภูเก็ตต้องใช้เวลาประมาณ 1 วัน ครั้นเมื่อมีการปรับปรุงและพัฒนาการคมนาคม ทำให้ช่วยย่นระยะเวลาการเดินทางได้ นอกจากนั้นการพัฒนาข้างต้นยังส่งผลให้จังหวัดภูเก็ตมีการพัฒนาธุรกิจอย่างต่อเนื่องทั้งธุรกิจการท่องเที่ยว จนทำให้จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ประกอบกับในสมัยรัฐบาลของจอมพลถนอม กิตติขจรได้ระบุ “ให้ทำการขยายงานโฆษณาทางเผยแพร่ในต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ให้ปรับปรุงระเบียบการและพิธีการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักทัศนาจรในการเดินทางเข้าออกทั้งภายในและต่างประเทศ” ในการนี้รัฐบาลได้ส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนของเอกชนในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2510, น. 202, น. 211) ด้วยการจัด

กิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบกองคาราวานรถยนต์ล่องใต้ อ.ส.ท.⁶ (องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2513, น. 28-29) การเปิดตัวกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว จนทำให้มีบริษัทถ่ายทำภาพยนตร์เข้ามาขออนุญาตใช้จังหวัดภูเก็ตเป็นพื้นที่ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง เจมส์ บอนด์ (James Bond) ตอนเทพบุตรปืนทอง (The Man with The Golden Gun) ประมาณ พ.ศ.2516 และเมื่อภาพยนตร์ทำการออกเผยแพร่ทั่วโลก ทำให้จังหวัดภูเก็ต หมู่เกาะพังงา เขาพิงกัน และเกาะตะปูในอ่าวพังงาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและโด่งดังจนเป็นที่รู้จักในระดับโลก

จากข้างต้นจึงเป็นเหตุจูงใจให้นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวและนำความนิยมชมชอบของจังหวัดภูเก็ตกลับไปเล่าต่อ จนนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกที่สนใจและชื่นชอบธรรมชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตตามคำบอกเล่าของเพื่อนที่เคยเข้ามาท่องเที่ยว (จิราพร มาร์ค, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2557, นริรัตน์ ไพรวิน, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2557, นกน้อย ฟากา, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2557, ภัทรวิดี ทรัพย์อนันต์ สเลเตอร์, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557, และยุพิน จำปาสา, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2557) คำแนะนำของเพื่อนชาวตะวันตกที่เคยเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตจึงกลายเป็นคำยืนยันในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามายังจังหวัดภูเก็ต จนทำให้จังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมาก (ชาญ สัตยานนท์, 2557) สำหรับเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเข้ามาจังหวัดภูเก็ตเพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อน (อิชา ชิตอรอ, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2557, อมรรัตน์ ช่วยคำ, สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2557, และสุรินทร์ หอมหวล, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2557) ทำให้ในระยะแรกนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่จึงเป็นนักท่องเที่ยวประเภทกระเป๋าสะพายหลัง (Backpacker) มาพักผ่อนและอาศัยโรงแรมในเมือง หรือที่พักตามบริเวณชายหาดที่มีการก่อสร้างบังกละได้อย่างง่าย ๆ ในอัตราคืนละ 60-100 บาท

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) รัฐบาลให้ความสำคัญและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตเด่นชัดมากขึ้นซึ่งเป็นผลจากความมีชื่อเสียงของหมู่เกาะพังงาในภาพยนตร์เรื่อง เจมส์ บอนด์ (James Bond) ซึ่งถ่ายทำใน พ.ศ.2516 เขาพิงกันและเกาะตะปูจึงเป็นที่รู้จักและถูกเรียกขานว่า James Bond Island⁷ อันมีผลให้ปริมาณนักท่องเที่ยว

⁶ กิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบกองคาราวานรถยนต์ล่องใต้ อ.ส.ท. จัดเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2507 จังหวัดชุมพร ระนอง พังงา ภูเก็ต ตรัง พัทลุง สงขลา และจังหวัดต่าง ๆ ด้วย

⁷ ภายหลังเขาพิงกันและเกาะตะปูมีการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง Killing Field, Good Morning Vietnam, Casualties of War

ต่างชาติเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น รัฐบาลจึงส่งเสริมให้ส่วนราชการและเอกชนทำแผนหลักการพัฒนาและส่งเสริม แหล่งท่องเที่ยวด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว (อัปสร ญ रणอง, 2550, น. 124) เช่น การทำรายการนำเที่ยว ที่พัก ความสะดวกในการเดินทาง การจองตั๋ว การสร้างโรงแรมระดับชั้นหนึ่ง (First Class Hotel) เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้แก่ โรงแรมภูเก็ตไฮแลนด์รีสอร์ท⁸ (พ.ศ. 2515) โรงแรมเพิร์ล (พ.ศ. 2517) โรงแรมป่าตองบีช (พ.ศ. 2519) โรงแรมภูเก็ตเมอร์ลิน (พ.ศ. 2522) และโรงแรมพันทรี⁹ (พ.ศ. 2524) ตามลำดับ (ชาญ สัตยานนท์, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2557) นอกจากนั้นรัฐบาลได้จัดให้มีสถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น สวนดอกไม้ สวนสาธารณะ สถานที่เดินเล่น การดูแลความสะอาด สุขอนามัย การดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสุขสบายและความพอใจมากที่สุด ทั้งยังมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่มัคคุเทศก์และบริการในการบริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่าง ๆ จากที่กล่าวมาทำให้ พ.ศ. 2516-2519 เป็นช่วงเวลาการเริ่มต้นธุรกิจที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งพัฒนาโดยนายทุนท้องถิ่นและชาวบ้าน จนจังหวัดภูเก็ตได้ผลตอบรับด้านการท่องเที่ยวที่ดี (สถาบันนโยบายศึกษา, 2537, น. 1) อย่างไรก็ตามจังหวัดภูเก็ตยังเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการคมนาคมขนส่งทั้งทางอากาศและทางเรือกับประเทศด้านชายฝั่งตะวันตก จนทำให้จังหวัดภูเก็ตได้ชื่อว่า ประตูเศรษฐกิจทางการค้าด้านฝั่งตะวันตกของประเทศสู่ประเทศ ด้านทะเลอันดามันในกลุ่มประเทศเอเชียใต้และอาเซียน (อัปสร ญ रणอง, 2550, น. 77)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 จังหวัดภูเก็ตได้มีการพัฒนาหลายประการเพื่อให้เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการคมนาคมทางอากาศและเรือในประเทศ ด้านชายฝั่งตะวันตก ทั้งนี้เพื่อให้จังหวัดภูเก็ตเป็นประตูเศรษฐกิจทางการค้าด้านตะวันตกเพื่อเป็นประเทศเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศเอเชียใต้และอาเซียน ในการนี้ทำให้มีการลงทุนและการเข้ามาของชาวต่างชาติอีกจำนวนมาก

⁸ โรงแรมภูเก็ตไฮแลนด์รีสอร์ท ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นโรงแรมดิเวิล

⁹ โรงแรมพันทรี ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นโรงแรมเดอะเจดี

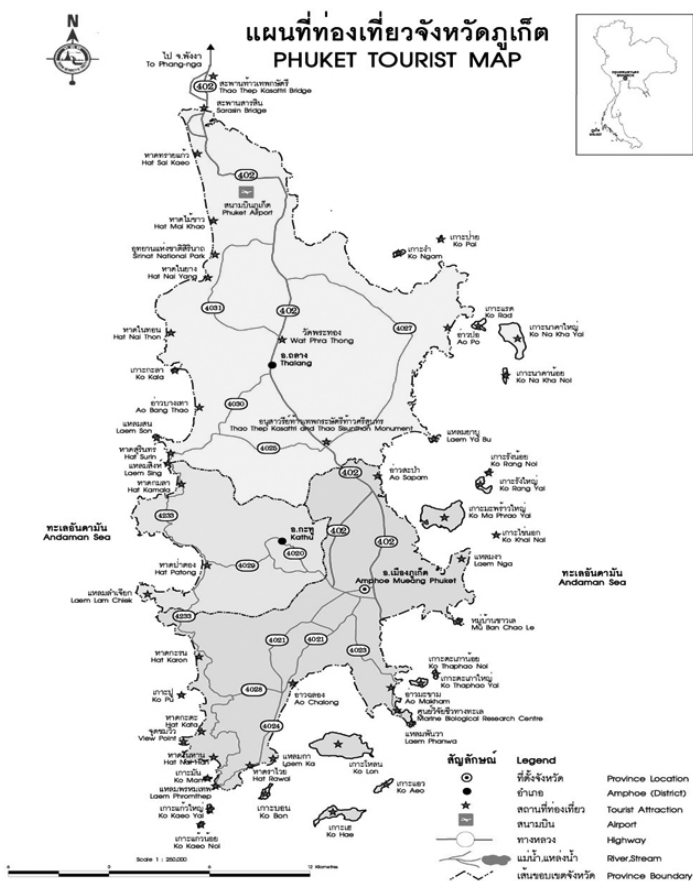
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) จังหวัดภูเก็ตได้จัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว แผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดรูปธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการยกมาตรฐานกำลังคนในธุรกิจท่องเที่ยวด้วยการตั้งเป้าหมายเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว¹⁰ การอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางให้กับนักท่องเที่ยวทั้งยุโรปและเอเชียให้เดินทางถึงจังหวัดภูเก็ตได้โดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพฯ หรือเปลี่ยนเครื่อง ซึ่งทำให้จังหวัดภูเก็ตกลายเป็นเมืองหลักนครขนาดกลาง¹¹ บริเวณฝั่งตะวันตก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557, น. 256) และเพื่อให้จังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวจึงได้มีการรวมกลุ่มผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว เพื่อก่อตั้งสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต¹² ทั้งได้ร่วมกันวางนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวให้จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ขึ้นด้วยการเผยแพร่และโฆษณาประเพณีถิ่นในรูปแบบการนำภาพการเสียบแทงร่างกายด้วยอาวุธต่าง ๆ ไปทั่วโลก การนำเสนอคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ต (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2522, น. 1-2) การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวและที่พักตากอากาศในรูปแบบต่าง ๆ ของจังหวัดภูเก็ต (สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต, 2524, น. 26-27) เช่น หาดป่าตอง หาดกะตะ หาดกะรน หาดในหาน แหลมพรหมเทพ หาดในยาง และเกาะพีพี (สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับบริษัท ซี.เอส.เอ็น แอนด์

¹⁰ เป้าหมายในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต้องเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2520 จำนวน 1.4 ล้านคน เป็น 2.2 ล้านคน ใน พ.ศ. 2524 ทั้งเพิ่มวันพำนักรวมจาก 4.9 วัน เป็น 5.5 วัน เพราะมีผลให้เพิ่มค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวแต่ละคนในหนึ่งวันจาก 800 บาท เป็น 966 บาท ซึ่งทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวกระจายไปยังธุรกิจต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 19 หรือเพิ่มขึ้นจากจำนวน 5,500 ล้านบาท เป็น 11,700 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, น. 244)

¹¹ การเป็นเมืองหลักทางฝั่งตะวันตกนครขนาดกลางของจังหวัดภูเก็ต หมายถึง การที่จังหวัดภูเก็ตต้องมีประชากรตั้งแต่ 100,000 - 300,000 คน ทั้งต้องพัฒนาท่าเรือขนาดใหญ่ การขยายบริการสนามบิน โทรศัพท และโทรคมนาคม การจัดการระบบถนนรอบเกาะ การจัดระบบการจราจรในเมือง การขนส่งสินค้าและผู้โดยสารการขยายบริการประปา แหล่งน้ำ การระบายน้ำ ที่อยู่อาศัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557, หน้า 260-261)

¹² สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ก่อตั้งเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2521 มีนายจิตร ญ ระนองเป็นนายกสมาคมฯ คนแรก

แอโซซิเอท จำกัด, 2533, น. 13-14) การเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้ได้นำเสนอไปยังฮ่องกง สิงคโปร์ และฝรั่งเศสเพื่อเปิดตัวการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต และประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 จึงเป็นแผนที่ที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตในระดับสูง เนื่องจากรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อทำแผนหลักการพัฒนาการท่องเที่ยว การจัดทำผังบริเวณแหล่งท่องเที่ยว การวางแผนด้านสาธารณสุขโลก (อัปสร ณ ระนอง, 2550, น. 127)

ภาพที่ 2 แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต, 2558.

ดังนั้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ทำให้จังหวัดภูเก็ตมีการจัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการยกมาตรฐานธุรกิจท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางให้นักท่องเที่ยว การจัดแหล่งท่องเที่ยวและที่พักตากอากาศ และการเผยแพร่และโฆษณาประเพณีต่าง ๆ จนทำให้จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองหลักนครขนาดกลางฝั่งทะเลตะวันตก และได้พัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตให้อยู่ในระดับสูง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 - 2529) เป็นแผนที่ทำให้จังหวัดภูเก็ตปรับโครงสร้างระบบการขนส่งด้วยการก่อสร้างทางหลวงชนบท การบำรุงรักษาทางเพื่อลดการใช้พลังงานน้ำมันและแก้ปัญหาการขาดดุลการค้า และขยายการขนส่งทางน้ำทั้งกิจการพาณิชย์และระหว่างประเทศด้วยการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกภูเก็ต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 104) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงท่าเรือที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพด้วยการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 111) ด้านการขนส่งทางอากาศได้มีการขยายท่าอากาศยานระหว่างประเทศในจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้มีเที่ยวบินระหว่างประเทศบินตรงเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 105) ทั้งการเพิ่มเส้นทางระหว่างประเทศ คือ เส้นทางกรุงเทพฯ-ภูเก็ต-สิงคโปร์ ในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2526 (สำนักงานศุลกากรภาคที่ 4, 2558) โดยเริ่มสัปดาห์ละ 2 เที่ยวบิน และเพิ่มเป็นสัปดาห์ละ 3 และ 4 เที่ยวบินในเวลาต่อมา (กองสถิติและวิจัย ฝ่ายวิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2529, น. 17) ทำให้ท่าอากาศยานระหว่างประเทศจังหวัดภูเก็ตมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับปริมาณการจราจรมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 111) จากการปรับโครงสร้างระบบขนส่ง การขยายการขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ รวมทั้งการที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้จังหวัดภูเก็ตทำให้จังหวัดภูเก็ตกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวนานาชาติ จนมีผู้ประกอบการในท้องถิ่นลงทุนสร้างโรงแรมเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว เช่น พ.ศ.2528 เกิดโรงแรม Patong Merlin และโรงแรม Coral Beach (ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น Amari Coral Beach) พ.ศ.2529

เกิดโรงแรมบ้านไทย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่สิ้นสุดลงภายใน 2-3 ปี และทำให้จังหวัดภูเก็ตเริ่มเดินทางเข้าสู่เส้นทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 จึงทำให้จังหวัดภูเก็ตเร่งปรับโครงสร้างการขนส่งและการขยายการขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศระบบการขนส่ง จนทำให้จังหวัดภูเก็ตกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวนานาชาติและเป็นเส้นทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ตรงกับ ปีท่องเที่ยวไทย หรือ Visit Thailand Year ใน พ.ศ.2530 จังหวัดภูเก็ตจึงได้เปิดตัวความเป็นเมืองท่องเที่ยวด้วยการใช้นโยบายเปิดน่านฟ้า (Open Sky Policy) หรือ การให้บริการสายการบินต่างชาติจากประเทศต่าง ๆ บินตรงสู่จังหวัดภูเก็ต เช่น สายการบิน Dragon Air¹³ สายการบิน Malaysia Airlines¹⁴ สายการบิน Silk Air¹⁵ สายการบิน China Airlines¹⁶ เป็นต้น รวมทั้งการบินตรงแบบเช่าเหมาลำ (Chartered Flights) เช่น สายการบิน LTU¹⁷ สายการบิน Condor และสายการบิน Martin Air¹⁸ เป็นต้น เหล่านี้ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น จึงทำให้จังหวัดภูเก็ตเปิดให้บริการโรงแรมมากขึ้นตามไปด้วย เช่น โรงแรม Club Andaman โรงแรม Patong Resort สนามกอล์ฟ Phuket Country Club การเกิด Blue Canyon และ Century Country Club¹⁹ รวมถึงการเพิ่มเส้นทางการคมนาคมทางน้ำภายในประเทศไปยังจังหวัดภูเก็ตเพื่อเป็นสื่อกลางในการขนส่งและขนย้ายสินค้า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2557, น. 271) จนทำให้จังหวัดภูเก็ตกลายเป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและการติดต่อค้าขายกับนานาชาติ บริเวณชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย ทั้งทำให้จังหวัดภูเก็ตกลายเป็นฐานเศรษฐกิจใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2557, น. 318) ที่มีการพัฒนาบริการพื้นฐาน

¹³ สายการบิน Dragon Air บินตรงจากประเทศฮ่องกง

¹⁴ สายการบิน Malaysia Airlines บินตรงจากกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

¹⁵ สายการบิน Silk Air บินตรงจากประเทศสิงคโปร์

¹⁶ สายการบิน China Airlines บินตรงจากประเทศไต้หวัน

¹⁷ สายการบิน LTU จากประเทศเยอรมนี

¹⁸ สายการบิน Martin Air จากประเทศเนเธอร์แลนด์

¹⁹ Century Country Club ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น Loch Palm Golf Club

ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557, น. 303-305) ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา รัฐบาลได้กำหนดให้จังหวัดภูเก็ตใช้นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยเน้นการขึ้นชมธรรมชาติและขนบธรรมเนียมประเพณีของคนภูเก็ตอย่างจริงจัง จนกิจกรรมต่าง ๆ กลายเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลักของจังหวัดภูเก็ต

อย่างไรก็ตามการกระตุ้นการท่องเที่ยวข้างต้น ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตได้รับผลดีอย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันการเข้ามาของนักท่องเที่ยวก็ทำให้จังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งภัยสังคมต่าง ๆ ทั้งยาเสพติด การพนัน เด็กเร่ร่อนขายตัว โสเภณี เป็นแหล่งรวมของเลียนแบบทั้งนาฬิกา เสื้อผ้า ซิตี ของที่ระลึก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเดินทางเข้ามายังจังหวัดภูเก็ตของคนจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย เพื่อแสวงผลประโยชน์และตอบสนองความต้องการของตัวเองจึงทำให้ธุรกิจของจังหวัดภูเก็ตเกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งเห็นได้จากการบุกรุกที่ดินสาธารณะ ทั้งรูปแบบการเข้าอยู่อาศัย การสร้างที่พักตากอากาศ การประกอบอาชีพ

จากข้างต้น พบว่า ในช่วงการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ทำให้จังหวัดภูเก็ตมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งในขณะเดียวกันนั้นยังทำให้จังหวัดภูเก็ตได้รับผลกระทบทั้งทางบวก เช่น การเป็นฐานเศรษฐกิจใหม่ การเป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและการติดต่อค้าขายกับนานาชาติและทางลบ เช่น การเป็นแหล่งของภัยสังคมต่าง ๆ ทั้งยาเสพติด การพนัน โสเภณี ของเลียนแบบ เป็นต้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) มีผลให้ทิศทางการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากมีการพัฒนาท่าเรือ การท่องเที่ยวบริเวณอ่าวปอและอ่าวฉลองเพื่อรองรับการจอดเรือยอร์ช และเรือที่ใช้ในการเดินทางไปเกาะยังต่าง ๆ รอบ ๆ จังหวัดภูเก็ต เช่น บริเวณท่าเรืออ่าวฉลอง เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีเกาะโหลนซึ่งเป็นเกาะขนาดใหญ่ที่สามารถใช้บังลมมรสุมได้ บริเวณอ่าวมะขามซึ่งเป็นท่าเรือท่องเที่ยวและท่าเรือ น้ำลึก การพัฒนาท่าเรือยอร์ชบริเวณตำบลเกาะแก้ว ภายใต้โครงการ Boat Lagoon หรือท่าเรือมารีนา (Marina) ทั้งการตราพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เพื่อให้การประกอบธุรกิจนำเที่ยวและอาชีพมัคคุเทศก์มีการขยายตัวมากขึ้น ทั้งช่วยส่งเสริมและควบคุมการประกอบธุรกิจประเภทนี้ให้เป็นระเบียบและได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ในแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมฉบับนี้ได้เกิดนโยบายการเงินเสรี²⁰ ส่งผลให้ธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดภูเก็ตขยายตัว เนื่องจากมีการย้ายถิ่นของคนต่างพื้นที่และมีชาวต่างชาติย้ายถิ่นมาอยู่อาศัย ซึ่งชาวต่างชาติที่เข้ามาได้จัดทำเอกสารเพื่อการลงทุนทำธุรกิจ เช่น การจดทะเบียนและกฎหมายด้านต่าง ๆ การทำใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) เพื่อให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ถูกกฎหมาย (ชาญ สัตยานนท์, 2557)

ในปี พ.ศ.2538 โลกได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาจึงมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง ซึ่งเห็นได้จากการที่บริษัทไมโครซอฟท์ (Microsoft) ได้พัฒนาซอฟต์แวร์ (Software) และธุรกิจทุกประเภทให้นำคอมพิวเตอร์มาใช้งานคู่กับอินเทอร์เน็ต เพื่อเชื่อมต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์ในครัวเรือนและสำนักงานจนเป็นที่นิยม สำหรับจังหวัดภูเก็ตได้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้กับธุรกิจท่องเที่ยว เช่น การสำรองห้องพักผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของจังหวัดภูเก็ตและของประเทศภายใต้ชื่อ www.phuket.com (ชาญ สัตยานนท์, 2557) ต่อมาใน พ.ศ.2539 ได้ปรากฏเว็บไซต์ www.phuketjettour.com ซึ่งช่วยนำเสนอผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวให้คนทั่วไปรับข้อมูลและข่าวสารได้สะดวกมากขึ้น ดังนั้น เว็บไซต์และเทคโนโลยีการสื่อสารจึงมีบทบาทต่อธุรกิจท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย นอกจากนั้นการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อกลางในการโฆษณาเพื่อจัดการแข่งขันเรือใบ King Cup Regatta การแข่งขันกอล์ฟ Johny Walker Classic การแข่งขันไตรกีฬา

ภาพที่ 3 เว็บไซต์ของบริษัทนำเที่ยวซึ่งดำเนินงานโดยคนไทยเป็นครั้งแรก ในจังหวัดภูเก็ต

²⁰ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ได้กู้เงินจากต่างประเทศเพื่อนำเงินมาปล่อยกู้ในประเทศ เพราะส่วนต่าง ของดอกเบี้ยมีค่อนข้างสูงซึ่งสามารถทำกำไรได้ดีจึงเกิดการซื้อขายที่ดินทั่วประเทศ เพื่อเก็งกำไร ทั้งได้มีการซื้อขายและเปลี่ยนมืออย่างมากจนเรียกว่า “ซื้อที่ดินกันในเดือนเช้า และขายต่อได้ในตอนเย็น”

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 นี้พบว่า จังหวัดภูเก็ตได้มีการขยายตัวของธุรกิจนำเที่ยวและอาชีวศึกษาคู่เทศก์รวมถึงธุรกิจนำเที่ยวซึ่งส่งผลให้ ทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตเป็นไปในทางที่ดี เนื่องจากได้มีการพัฒนาการคมนาคม รวมถึงการตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวซึ่งส่งผลให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเช่นกัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 เพราะใน พ.ศ.2540 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ “ต้มยำกุ้ง” หรือ “เศรษฐกิจฟองสบู่แตก” แต่สำหรับจังหวัดภูเก็ตกลับพบว่า ธุรกิจโรงแรมสามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้น ผู้ลงทุนทั้งในและต่างประเทศจึงแสวงหาที่ดินเพื่อลงทุนด้านโรงแรม ธุรกิจบ้านจัดสรร ธุรกิจก่อสร้างในจังหวัดภูเก็ต ทั้งยังทำให้สภาพการใช้พื้นที่ดินเปลี่ยนแปลงไป เพราะมีการพัฒนาที่ดินบริเวณชายหาด ภูเขา หรือเกาะในทะเล ซึ่งทำให้มีคนย้ายถิ่นฐานเข้ามาประกอบอาชีพ และเปลี่ยนอาชีพเข้าสู่ธุรกิจการท่องเที่ยว จนสังคมจังหวัดภูเก็ตถูกเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่สงบสุขสู่ความเป็นเมืองเศรษฐกิจ ซึ่งนำมาสู่ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด ปัญหาหนี้เสีย ปัญหาการจราจร และปัญหาความไม่ปลอดภัยในทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับใน พ.ศ.2542 จังหวัดภูเก็ตมี การขยายตัวการก่อสร้างเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่น โครงการภูเก็ตแฟนตาซี (Phuket Fantasea) การลงทุนภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จากชาวต่างชาติ โดยเฉพาะการก่อสร้างบ้านและโรงแรมบริเวณใกล้ชายหาด บนไหล่เขา และริมทะเล ซึ่งการก่อสร้างเหล่านี้ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการตักหน้าดินเพื่อจำหน่าย การถมที่เพื่อสร้างอาคาร การตัดต้นไม้บนภูเขา การตัดถนนขึ้นภูเขา เป็นต้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) รัฐบาลได้พัฒนาพื้นที่ติดทะเลฝั่งตะวันตกและตะวันออกของจังหวัดภูเก็ต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2557, น. 58) ด้วยการยกให้จังหวัดภูเก็ตมีฐานะเป็นแม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลกอย่างยั่งยืน ในการนี้ได้เพิ่มศักยภาพการสร้างรายได้จากการบริการด้านเทคโนโลยี กิจกรรมด้านประวัติศาสตร์ อาหาร และกีฬา ทั้งการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาสมดุลการพัฒนา จนนำมาสู่การเกิดโครงการพัฒนาท่าเทียบเรือท่องเที่ยวระหว่างประเทศท่าเรือน้ำลึกภูเก็ต

โครงการขยายเขตการจ่ายน้ำประปา เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2548, น. 3-6)

ขณะที่จังหวัดภูเก็ตกำลังพัฒนาเมืองนั้น ในวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2547 ได้เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวซึ่งมีศูนย์กลางอยู่บริเวณด้านตะวันตกของหัวเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ลึกลงไปในแผ่นดินประมาณ 40 กิโลเมตร มีระดับความสั่นสะเทือน 8.9 ริกเตอร์ ทำให้เกิดคลื่นใต้น้ำในมหาสมุทรอินเดีย ความรุนแรงของคลื่นยักษ์นี้เรียกว่า สึนามิ (Tsunami) แรงสั่นสะเทือนทำให้รู้สึกได้ในหลายจังหวัดของประเทศไทยโดยเฉพาะตึกสูงบริเวณกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เชียงราย สงขลา และภูเก็ต ทั้งส่งผลให้เกิดคลื่นทะเลยักษ์ในพื้นที่หลายจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ตได้รับความเสียหายบริเวณหาดป่าตอง หาดกมลา หาดกะตะ หาดกะรน หาดในยาง เนื่องจากน้ำทะเลพัดโถมเข้าท่วมบ้านเรือนประชาชน อีกทั้งได้พัดสิ่งของและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่บริเวณริมชายหาดลงทะเลตั้งแต่หาดกะตะ หาดกะรน หาดป่าตอง และหาดกมลาถูกคลื่นซัดและได้รับความเสียหายอย่างหนัก รวมถึงแรงดันคลื่นทะเลยักษ์ได้พัดโถมผ่านถนนเข้าไปโรงแรมจนทำให้เกิดน้ำท่วมโรงแรมตั้งแต่ชั้น 1-3 และคลื่นทะเลยักษ์ยังได้พัดรถยนต์ไปกองทับกัน การมีอาครถล่มลงมาทับรถยนต์โดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นบริเวณซอยบางลาและถนนไสน้ายื่น หาดป่าตอง (ญาณันท์ สุกบุญพาณิชย์, 2554, น. 226) รวมทั้งบริเวณเขาหลัก จังหวัดพังงา ทำให้มีผู้เสียชีวิตและสูญหายกว่า 6,000 คน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ

เหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย คลื่นยักษ์สึนามิ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตอย่างรุนแรง หรืออาจเรียกว่า วิกฤตการณ์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว²¹ เพราะมีความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยังทำให้ตลาดท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวคนไทยและต่างชาติติดถอยลงอย่างรุนแรง ซึ่งเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง²² จนโรงแรมมีอัตราการเข้าพักเฉลี่ยเหลือเพียงร้อยละ 10

²¹ วิกฤตการณ์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดต่าง ๆ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของธุรกิจท่องเที่ยววิกฤตการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ไม่สามารถทราบได้ล่วงหน้าว่า จะเกิดขึ้นเมื่อใด ทำให้ไม่มีการเตรียมรับปัญหาที่จะเกิดขึ้น เช่น สงครามก่อการร้าย โรคระบาด ภัยธรรมชาติ เป็นต้น

²² จำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง กล่าวคือ ใน พ.ศ. 2547 นักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและต่างชาติเข้ามายังจังหวัดภูเก็ตจำนวน 4.79 ล้านคน และสร้างรายได้ท่องเที่ยวให้จังหวัดภูเก็ตเป็นจำนวน 85,671 ล้านบาท พ.ศ. 2548 พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและต่างชาติเข้ามายังจังหวัดภูเก็ตมีจำนวน 2.51 ล้านคน และสร้างรายได้ท่องเที่ยวให้จังหวัดภูเก็ตเป็นจำนวน 28,181 ล้านบาท (“ท่องเที่ยวภูเก็ต... ฟันตัว : คาคปี’50 รายได้พุ่ง 7.4 หมื่นล้านบาท ขยายตัวสูงถึง 19%.”, 2558)

รวมทั้งร้านค้าทั่วไปที่ค้าขายกับนักท่องเที่ยวมียอดการขายลดลงกว่าร้อยละ 80 เช่น ร้านข้าวมันไก่ เดิมขายได้วันละ 13-14 ตัว ภายหลังเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิขายได้เพียงวันละ 2 ตัว (ชาญ สัตยานนท์, 2557) นอกจากนั้นยังพบการปิดกิจการ การเลิกจ้างการลดค่าแรง การย้ายถิ่นด้านแรงงานของโรงแรม บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร ร้านขายสินค้า เนื่องจากไม่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาท่องเที่ยวด้วยเข้าใจว่า ทุกอย่างเสียหายหมด เพราะบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศหยุดการขาย และเปลี่ยนเส้นทางการขายไปยังเกาะสมุย เกาะช้าง พัทยา ชะอำ หัวหิน และประเทศข้างเคียง เป็นต้น รวมทั้งสายการบินต่าง ๆ ที่บินเข้าสู่จังหวัดภูเก็ตมีจำนวนลดลง โดยเฉพาะเที่ยวบินระหว่างประเทศที่บินเข้าสู่จังหวัดภูเก็ตได้ทำการยกเลิกไปร้อยละ 90 ของเที่ยวบินที่เคยบิน เหลือเพียงสายการบินมาเลเซียแอร์ไลน์และซิลค์แอร์เท่านั้นที่ไม่ยกเลิกการบิน แต่ลดเที่ยวบินลงจากเดิมวันละ 2-3 เที่ยวบิน เหลือเพียงวันละหนึ่งเที่ยวบิน

จากการเกิดเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย คลื่นยักษ์สึนามิ ทำให้เกิดความเสียหายด้านชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความเสียหายด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และธุรกิจทั่วไปในจังหวัดต่าง ๆ ที่เกิดเหตุการณ์นี้ โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทำรายได้ให้กับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังนั้น เหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย คลื่นยักษ์สึนามิจึงทำให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยวถึง 1,000 ล้านบาท เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดในช่วงไฮซีซั่น (High Season) ของธุรกิจท่องเที่ยว (ถนอม พูนวงศ์, 2556, น. 238)

ภาพที่ 4 ความเสียหายจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย คลื่นยักษ์สึนามิในจังหวัดภูเก็ต

(<http://news.mthai.com/hot-news/general-news/209627.html>)

จากความเสียหายข้างต้น ทำให้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณในการฟื้นฟูและปรับปรุงภูมิทัศน์ในจังหวัดภูเก็ต ส่วนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ส่งเสริมและจัดให้มีกิจกรรมการแสดงผลงาน การเยี่ยมชมของบริษัทนำเที่ยวสื่อมวลชนจากต่างประเทศในจังหวัดภูเก็ต เพื่อประชาสัมพันธ์จังหวัดภูเก็ตเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์และแหล่งท่องเที่ยวให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ประกอบกับการที่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวใน 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันจัดโครงการสนุกทั้งเกาะลัดทั้งเมืองระหว่างเดือนสิงหาคม – ตุลาคม พ.ศ.2548 เพื่อร่วมมือกันในการแก้ปัญหาและสร้างพลังขับเคลื่อนเพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยวโดยได้รับความร่วมมือจากสายการบินไทย สายการบินบางกอกแอร์เวย์ สายการบินโอเรียนไทย และสายการบินแอร์เอเชีย พร้อมทั้งโรงแรมจาก 3 จังหวัด บริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ องค์กรการท่องเที่ยวส่วนกลาง²³ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนท้องถิ่น²⁴ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นอกจากนั้นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น คณะรัฐบาลของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประกาศลดค่าธรรมเนียมท่าอากาศยานภูเก็ตสำหรับเที่ยวบินเหมาลำ (Charter flight) เช่น บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ปรับลดค่าธรรมเนียมการขึ้นและลงของท่าอากาศยาน (Landing Fee) ลง ร้อยละ 50 จากอัตราที่จัดเก็บ ตั้งแต่เดือนตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ.2548 สำหรับเที่ยวบินเหมาลำ ณ ท่าอากาศยานภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ปรับขยายระยะเวลาปรับลดค่าบริการควบคุมจราจรทางอากาศลงร้อยละ 15 ตั้งแต่เดือนตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2548 บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ปรับลดค่าบริการภาคพื้น (Ground Handling) ณ ท่าอากาศยานภูเก็ตร้อยละ 10 ของอัตราที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ.2548 (การปรับลดค่าธรรมเนียมที่ท่าอากาศยานภูเก็ตสำหรับเที่ยวบินเหมาลำ (Charter flight, 2558)

²³ องค์กรการท่องเที่ยวทั้งส่วนกลาง ได้แก่ TTAA สมาคมไทยบริการท่องเที่ยว ATTA สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว ITA สมาคมผู้จำหน่ายบัตรโดยสาร TDA สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ

²⁴ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนท้องถิ่น ได้แก่ TTAA Upper South Chapter ชมรมไทยบริการท่องเที่ยวภาคใต้ตอนบน PTA Phuket Tourist Association สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภูเก็ต PNTA สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวพังงา KTA สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวกระบี่

นอกจากนั้นโรงแรมแต่ละแห่งได้ร่วมมือกับตัวแทนบริษัทนำเที่ยวที่มีสายสัมพันธ์ในแต่ละประเทศและแต่ละตลาดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งมีการร่วมมือระหว่างสายการบินและบริษัทนำเที่ยวในต่างประเทศตลาดราคาดึงดูดคน และบริษัท การบินไทยเริ่มทำการบินในบางตลาดที่สายการบินอื่นยกเลิกและยังไม่เริ่มต้นทำการบินใหม่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงผู้ซื้อโดยตรงของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสนับสนุนงบประมาณการทำตลาดในต่างประเทศของสายการบินต่าง ๆ กับผู้ประกอบการท่องเที่ยวของประเทศนั้น ๆ รวมทั้งการเดินทางไปทำตลาดในต่างประเทศในลักษณะ Road Show การฝึกกำลังความสามารถร่วมกันเคลื่อนไหวของทุกฝ่ายได้ก่อให้เกิดพลังในการกระตุ้นตลาดให้มีความตื่นตัวและการเคลื่อนไหว ทำให้การท่องเที่ยวได้กระตือรือร้น ใน พ.ศ.2549 องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนของจังหวัดภูเก็ตทำการตลาดการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในรูปแบบการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การเชิญบริษัทนำเที่ยวและผู้ประกอบการโรงแรมเดินทางเข้ามายังประเทศรวมกับการประชาสัมพันธ์เชิงรุกโดยการออกเดินทางไปยังต่างประเทศ เพื่อให้ข้อมูลเข้าถึงนักท่องเที่ยวมากที่สุด การกระทำดังกล่าวทำให้ตลาดในประเทศทวียุโรปและออสเตรเลียกลับคืนสู่ปกติ ประกอบกับในวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2549 สนามบินสุวรรณภูมิเปิดให้บริการ จึงเป็นการขยายตลาดและขยายเส้นทางเพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย รัสเซีย และออสเตรเลีย เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เดินทางในลักษณะเที่ยวบินเช่าเหมาลำบินตรงสู่จังหวัดภูเก็ต

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ 9 เป็นฉบับที่จังหวัดภูเก็ตประสบปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจและภัยธรรมชาติ จึงทำให้ในช่วงเวลานี้จังหวัดภูเก็ตจึงต้องพยายามเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การเปลี่ยนจากสังคมสงบสุขเป็นสังคมแห่งความเป็นเมืองทางเศรษฐกิจ การให้จังหวัดภูเก็ตเป็นแม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลก รวมถึงการพัฒนาทำเที่ยวเรือท่องเที่ยว เป็นต้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) พบว่าในระหว่าง พ.ศ. 2552-2555 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจากประเทศต่าง ๆ เดินทางเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตจำนวนมากตามลำดับ คือ ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร สวีเดน เกาหลี เยอรมนี จีน รัสเซีย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย²⁵

²⁵ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดภูเก็ตระหว่าง พ.ศ. 2552 ตามลำดับ คือ ออสเตรเลียจำนวน 148,559 คน สหราชอาณาจักรจำนวน 62,262 คน สวีเดนจำนวน 112,716 คน เกาหลีจำนวน 105,551 คน เยอรมนีจำนวน 49,596 คน จีนจำนวน 78,600 คน รัสเซียจำนวน 53,247 คน มาเลเซียจำนวน 61,235 คน (กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา พ.ศ. 2555)

โดยการเข้ามาของนักท่องเที่ยวได้ ทำให้ระบบเศรษฐกิจไทยภาคบริการมีบทบาทและมีฐานขยายกว้างขึ้น นอกจากนั้นการเข้ามาของนักท่องเที่ยวสู่จังหวัดภูเก็ตยังนำมาสู่การเปิดพื้นที่เพื่อโครงการต่าง ๆ อย่างไร้ข้อจำกัดจนทำให้ธุรกิจที่ลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ โรงแรม ท่องเที่ยว ร้านอาหารและอื่น ๆ เป็นของชาวต่างชาติและคนต่างถิ่น จึงประมาณการได้ว่าผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ในจังหวัดภูเก็ตจำนวนกว่าครึ่งอาจเป็นของชาวต่างชาติ จึงทำให้สัดส่วนของผู้ประกอบการที่เป็นชาวต่างชาติและคนต่างถิ่นมากขึ้น รวมถึงมากกว่าคนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต การหลั่งไหลแรงงานต่างถิ่นและชาวต่างชาติย้ายถิ่นทำให้มีการลงทุนโดยชาวต่างชาติ มีการซื้อขายที่ดินกันในทุกพื้นที่ ทั้งที่ดินได้เปลี่ยนมือเป็นของชาวต่างชาติและคนต่างถิ่นอย่างมากมายซึ่งเห็นได้จากการสร้างอาคารที่พักบนภูเขา

การเข้ามาของชาวต่างชาติจึงทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของคนอย่างเสรี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานยกรัฐมนตรี, 2557, น. ป) จนคนไทยและคนภูเก็ตประสบปัญหาวิกฤตการณ์ที่เป็นผลกระทบจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศทั้งทางสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การรับข่าวสารผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานยกรัฐมนตรี, 2557, น. ฝ) ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบตามมา เช่น การให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมและบริโภคนิยม การขาดจิตสำนึกสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งบางครั้งสิ่งเหล่านี้ขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี จนวิถีชีวิตเปลี่ยนไปและนำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้พัฒนาคนให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาบทบาทของสถาบันหลักทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคนและสร้างค่านิยมให้คนไทยภูมิใจในวัฒนธรรมไทยทั้งยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดและสร้างความเป็นเอกภาพในสังคม เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลกโดยเฉพาะประชาคมอาเซียนให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเข้าใจระหว่าง

ประชาชนในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2557, น. 11) สำหรับจังหวัดภูเก็ตได้กำหนดวิสัยทัศน์ ในระหว่าง พ.ศ. 2552-2556 ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก ซึ่งมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล การพัฒนาคุณภาพชีวิต เอกอภิศูนย์และวัฒนธรรมการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความ ยั่งยืน รวมทั้งการพัฒนาระบบบริหารงานให้มีความเป็นเลิศ โดยการให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยว การพัฒนา คุณภาพชีวิตในการสร้างอาชีพของประชาชนในพื้นที่ให้อยู่ดีกินดี การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจังสู่ความยั่งยืน รวมทั้งมาตรการการรักษา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยวการบูรณาการ ดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วนและกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังมึ การนำความยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ทั้งได้มีการขยายการนำทุนสังคม ทุนเศรษฐกิจ ทุนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เข้ามาปรับใช้เพื่อให้เกิดเป็นสังคมคุณภาพ หรือสังคมและเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อสร้างความยั่งยืนในภาคเกษตร ความมั่นคง ด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งการสร้างธรรมาภิบาลและความสมานฉันท์ใน ทุกภาคส่วนและทุกระดับ เพื่อการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างยั่งยืน

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2 ฉบับหลังนี้ได้ทำให้จังหวัดภูเก็ต มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ เช่น การมีฐานการผลิตที่กว้างขึ้น เกิดการเคลื่อนไหล ทางวัฒนธรรมต่างชาติ จนทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมประจำถิ่นของจังหวัดภูเก็ต ถูกกลืนหายไปบ้าง ในขณะเดียวกันได้มีการมุ่งพัฒนาคนให้เข้าสู่สังคมแห่งการ เรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

การศึกษาเรื่องจังหวัดภูเก็ตกับบทบาทฐานเศรษฐกิจใหม่ภายใต้แผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11 ได้พบข้อมูลการเปลี่ยนแปลง จังหวัดภูเก็ตภายใต้การพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11 ซึ่งทำให้ทราบว่า จังหวัดภูเก็ตมีการพัฒนาด้านสาธารณูปการ และสาธารณูปโภคพื้นฐาน การคมนาคมทางบก ทางอากาศด้วยการเปิดสาย การบินตรง การใช้นโยบายเปิดน่านฟ้า และทางน้ำ ด้วยการสร้างท่าเรือหลัก ท่าเทียบเรือท่องเที่ยวระหว่างประเทศ การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมด้วยการ

สร้างสถานที่พักผ่อน การส่งเสริมการอบรมมัคคุเทศก์เพื่อให้บริการธุรกิจท่องเที่ยว การตราพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เหล่านี้ได้นำมาสู่การจัดทำแผนการท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ตกลายเป็นศูนย์กลางการขนส่ง การคมนาคม การขนย้ายสินค้า การติดต่อกับนานาชาติด้านการค้าขาย การเป็นประตูเศรษฐกิจด้านฝั่งตะวันตกของประเทศสู่ประเทศด้านทะเลอันดามันในกลุ่มประเทศเอเชียใต้และอาเซียน การเป็นเมืองท่องเที่ยวนานาชาติและระดับโลก การเป็นเมืองแม่เหล็ก ซึ่งส่งผลให้จังหวัดภูเก็ตกลายเป็นฐานเศรษฐกิจใหม่

นอกจากนั้นแล้วแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังทำให้จังหวัดภูเก็ตมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงหลายประการ อาทิ การเป็นเมืองพหุสังคม การเป็นฐานความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับภูมิภาคและโลก การสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ การเน้นการเข้าถึงทรัพยากรเพื่อให้สามารถนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมุ่งพัฒนาความร่วมมือในด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจให้ประสิทธิภาพ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). *สถิตินักท่องเที่ยว*.
 ค้นเมื่อ 17 มกราคม 2559,
 จาก <http://www.tourism.go.th/home/details/11/221/24336>.
- กองวิชาการและแผนงานวิเคราะห์นโยบายและแผนงาน. (2537).
แผนลงทุนจังหวัดภูเก็ต. ภูเก็ต: สถาบันนโยบายศึกษา.
- กองสถิติและวิจัย ฝ่ายวิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2529).
ภาวการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2528.
 กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2522). *สรุปแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว*
จังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การปรับลดค่าธรรมเนียมที่ทำอากาศยานภูเก็ตสำหรับเที่ยวบินเหมาลำ
 (Charter flight). (2558). ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2558,
 จาก <http://www.ryt9.com/s/cabt/2005-11-16-12:21:36>.
- คมกริช วัฒนเสถียร. (2534?). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7*
 (พ.ศ. 2535-2539). กรุงเทพฯ : บัณฑิตไทย.
- จังหวัดภูเก็ต. (2552). *โครงการศึกษาการเพิ่มศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวของ*
จังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพฯ: บริษัท ฟิสทรี เทคโนโลยี จำกัด.
- จิราพร มาร์ค. (2557, 6 พฤศจิกายน). *สัมภาษณ์*. ไม่เปิดเผย.
- ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว. (2545). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8*
 (2545-2549). กรุงเทพฯ : พ.ศ. พัฒนา.
- ชาญ วงศ์สัตยนนท์. (2557, 15 พฤศจิกายน). *สัมภาษณ์*,
 กรรมการผู้จัดการ บริษัท ภูเก็ตเจ็ตทัวร์ จำกัด, บริษัท ภูเก็ตเจ็ตทัวร์ จำกัด.
- ชาญ วงศ์สัตยนนท์. (2557). *บูมการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต และยุคเหมืองแร่*
พ.ศ.2228 การติดต่อกับต่างชาติของภูเก็ตในระยะแรก.
 ค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2557,
 จาก <http://www.khuncharn.com>.
- ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. (2558, 14 สิงหาคม). *สัมภาษณ์*. ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม
 จังหวัดภูเก็ต, บ้านเลขที่ 35 หมู่ที่ 2 ถ.วิชิตสงคราม อ.กะทู้ จ.ภูเก็ต 83120.
- ญาณันท์ สกกุลบุญพาณิชย์. (2554). *ประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ตสมัยใหม่*

- พ.ศ. 2500-2550. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาประวัติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถนน พูนวงศ์. (2556). ประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
“ท่องเที่ยวภูเก็ต..พันธุ์ : คัดปี'50 รายได้พุ่ง 7.4 หมื่นล้านบาท
ขยายตัวสูงถึง 19%.” (2558). ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2558,
จาก <http://www.positioningmag.com/prnews/prnews.aspx?id=54733>.
ธีระพล อรุณะกสิกร. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10
(พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
นกน้อย ฟากา. (2557, 7 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์. ไม่เปิดเผย.
นริรัตน์ ไพรวัน. (2557, 7 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์. ไม่เปิดเผย.
บริษัทบริการข้อมูลผู้จัดการ. (2537). แผนลงทุนจังหวัดภูเก็ต.
กรุงเทพฯ : บริษัท สถาบันนโยบายศึกษา.
บริษัท จำกัด ภูเก็ต เจ็ท ทัวร์. (2558). เว็บไซต์บริษัทนำเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต.
ค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2558,
จาก <http://www.phuketjettour.com/outbound>.
ปัทมา เพาะผล. (2557, 12 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์. ไม่เปิดเผย.
- เพ็ญศรี ตึก. (2527). การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย
(ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงสิ้นสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม).
กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
ภัทรวิดี ทรัพย์อนันต์ สเลเตอร์. (2557, 14 ตุลาคม). สัมภาษณ์. ไม่เปิดเผย.
ยุพิน จำปาสา. (2557, 11 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์. เทศบาลนครภูเก็ต
จังหวัดภูเก็ต.
ศรียุยา กิจสำนอง. (2532). ความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของ
จังหวัดภูเก็ตในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7.
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล และสมาลี บำรุงสุข. (2555). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา
ประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับบริษัท ซี.เอส.เอ็น แอนด์
แอสโซซิเอท จำกัด. (2533). ผลการสำรวจและรวบรวมข้อมูลของธุรกิจ

- การท่องเที่ยวภาคใต้. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต. (2524). *สรุปแผนลัมนามาเชิงปฏิบัติการว่าด้วยปัญหาทางการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต*.
กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-9 (เพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2540). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8*.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11*.
(พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
สำนักงานศุลกากรภาคที่ 4. (2558). *ด่านศุลกากรท่าอากาศยานภูเก็ต*.
ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2558,
จาก http://www.customs4.org/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=63.
สุรินทร์ หอมหวล. (2557, 7 พฤศจิกายน). *สัมภาษณ์*. ไม่เปิดเผย.
อมรรัตน์ ช่วยคำ. (2557, 17 ตุลาคม). *สัมภาษณ์*. ไม่เปิดเผย.
อัปสร ณ ระนอง. (2550). *การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากกิจการเหมืองแร่ดิบสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2484-2530*.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
อisha ชิตอรอ. (2557, 7 พฤศจิกายน). *สัมภาษณ์*. ไม่เปิดเผย.
Lheam-Thong. (2558). *ย้อนรอย 8 ปีลีนามิ โศกนาฏกรรมในความทรงจำอันเลวร้าย*.
ค้นเมื่อ 8 มกราคม 2558,
จาก <http://news.mthai.com/hot-news/general-news/209627.html>.
Novabizz. (2558). *แผนที่ภูเก็ต*. ค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2558,
จาก <http://www.novabizz.com/Map/68.htm>.